

การบรรยายพิเศษ

การอบรม พัฒนา

เพิ่มประสิทธิภาพข้าราชการตำรวจ

พลตำรวจตรี วุฒิ วิทิตานนท์

ผู้ช่วย ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 5

ประวัติรับราชการของผู้บรรยาย

- 2516-2519** ผู้บังคับหมวดโจมตี ตำรวจตระเวนชายแดน ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ จว.น่าน
- 2519-2523** หัวหน้าแผนก 1 กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 3
- 2523-2524** สารวัตรปกครองป้องกัน สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองพะเยา
- 2524-2527** สารวัตรสืบสวนสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเชียงใหม่
- 2527-2531** สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจภูธรอำเภอจอมทองจังหวัดเชียงใหม่
- 2531-2533** สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจภูธรอำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่
- 2533 – 2535** รองผู้กำกับการสืบสวนสอบสวนกองบัญชาการตำรวจภูธร 3
- 2535-2537** ผู้กำกับการกำลังพล กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจภูธร 3
- 2537 – 2539** ผู้กำกับการ 1 กก.กองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค 5
- 2539 – 2544** รองผู้บังคับการ กองอำนวยการอำนวยการตำรวจภูธรภาค 5
- 30 พ.ค. 2544 – 30 ก.ย.2544** ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพะเยา
- 1 ต.ค.2544 – 30 ก.ย.2546** ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงราย
- 1 ต.ค.2546-ปัจจุบัน** ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 5

เกียรติประวัติงานด้านยาเสพติด

- 2529 -หนังสือชมเชย ปราบปรามยาเสพติด จากกองทัพ ภาคที่ 3
- หนังสือชมเชย การป้องกันการแพร่ระบาดของโครงการไทย – นอร์เวย์, ปปส.,
- 2534 -หนังสือชมเชยจาก Hayold R.Hockenzie “ ปราบปรามยาเสพติดดีเด่น ”
- ประกาศเกียรติคุณดีเยี่ยมจาก D.E.A. “ ในฐานะสืบสวนจับกุมยาเสพติดดีเด่น ”
- ประกาศเกียรติคุณดีเด่นจาก ผบช.ภ.3 “ ในฐานะปฏิบัติงานดีเด่น ”
- 2543 -ประกาศชมเชยการปฏิบัติงานใน คอ.ปน. “ การป้องกันยาเสพติดดีเด่น ”
- จาก กองทัพภาคที่ 3
- หนังสือชมเชยการปฏิบัติงานในฐานะ “ ป้องกันปราบปรามยาเสพติดดีเด่น ”
- จาก เลขาธิการพล.ร.การ ป.ป.ส.
- ประกาศเกียรติคุณจากผบ..ตร. “ ในฐานะป้องกันยาเสพติดดีเด่นประจำปี 2543 ”
- 2544 -โล่ปราบปรามยาเสพติดดีเด่น จาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (25 มิถุนายน 2544)
- 2545 -ได้รับเกียรติบัตรจากสภาวัฒนธรรม จว.เชียงราย “ มีผลงานดีเด่นสาขาพัฒนาบุคลากรพัฒนางาน บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับประชาชน ” ในสาขาพัฒนา
- 2546 -ได้รับโล่ “ นักรบพลังแผ่นดิน ” และโล่ “ องค์กรยอดเยี่ยม ” ด้านการปราบปราม
- ปราบปรามยาเสพติด 1 ในประเทศไทย จาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

บทที่ 1

หลักทั่วไปในการสอบสวนคดีอาญา

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5
ถนนมหิดล อ.เมือง จ.เชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50000

1. การสอบสวน

คือ กระบวนการขั้นตอนของการดำเนินคดีอาญาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งต้องกระทำในทุกคดีเพราะกฎหมายบังคับไว้ว่า ห้ามมิให้พนักงาน อัยการยื่นฟ้องคดีใดต่อศาล โดยมีได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน

การสอบสวน เป็นการกระทำของพนักงานสอบสวน เกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา ดังนี้

1.1 การรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับความผิด ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล หรือพยานเอกสาร หรือพยานวัตถุแล้วบันทึกไว้เป็นหลักฐาน สำนวนไว้ เรียกว่า “สำนวนการสอบสวน”

1.2 การดำเนินการอื่นเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา

2. วัตถุประสงค์ในการสอบสวน

- 2.1 เพื่อจะทราบข้อเท็จจริงว่าการกระทำที่มีการกล่าวหา นั้น ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร
- 2.2 เพื่อพิสูจน์ความผิด ว่ามีผู้กระทำผิดตามที่กล่าวหาหรือไม่
- 2.3 เพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ กรณีผู้กระทำผิด แต่ยังไม่เรียกหรือจับตัวไม่ได้ การสอบสวนก็มีวัตถุประสงค์ว่า เพื่อเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษต่อไป โดยขอหมายจับต่อไป

3. คดีเริ่มเมื่อใด

3.1 การเริ่มคดีด้วยการร้องทุกข์ หรือการกล่าวโทษ

3.1.1 การร้องทุกข์ คือ การที่ผู้เสียหายไปบอกกล่าว หรือแจ้งต่อพนักงานผู้มีอำนาจ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินคดีให้

3.1.2 คำร้องทุกข์ หมายถึง ผู้เสียหายได้แจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่า มีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม

3.2 ผู้มีสิทธิร้องทุกข์ ได้แก่ บุคคลดังนี้

3.2.1 ผู้เสียหาย แม้จะเป็นผู้เยาว์ก็ร้องทุกข์เองได้

3.2.2 ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย

3.2.3 ผู้เสียหายเป็นนิติบุคคล

3.2.4 ผู้รับมอบอำนาจจากผู้เสียหาย

3.2.5 กรณีพนักงานสอบสวนเป็นผู้เสียหาย ย่อมมีร้องทุกข์ และสอบสวนคดีเอง

4. วิธีการร้องทุกข์

4.1 ร้องด้วยปาก คือ ไปแจ้งหรือเล่าเรื่องให้กับเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจรับคำร้องทุกข์ โดยจะต้องบันทึกปากคำ

4.2 ร้องเป็นหนังสือ คือ ทำเป็นหนังสือยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจรับคำร้องทุกข์โดยต้องลงวัน เดือน ปี และลงลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ด้วย

4.3 การร้องทุกข์ โดยผู้เสียหายอาจมอบอำนาจ ให้ผู้อื่นไปร้องทุกข์แทนได้

5. ผู้มีอำนาจรับคำร้องทุกข์

5.1 พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ

5.2 พนักงานสอบสวนมิได้จำกัดว่าจะต้องเป็นพนักงานสอบสวนซึ่งมีอำนาจสอบสวนคดีเท่านั้น เพราะกฎหมายมิได้บังคับให้ร้องทุกข์เฉพาะต่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจเสมอไป

5.3 สาเหตุที่ไม่ทำการสอบสวนตามคำร้องทุกข์ กรณีดังนี้

5.3.1 เมื่อผู้เสียหายขอความช่วยเหลือ แต่ไม่ยอมรับทุกตามระเบียบ

5.3.2 เมื่อผู้เสียหายฟ้องคดีเสียเองโดยมิได้ร้องทุกข์ก่อน

5.3.3 เมื่อมีหนังสือกล่าวโทษเป็นบัตรสนเท่ห์ หรือบุคคลกล่าวโทษไม่ยอมบอกว่าเป็นใคร หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อในคำกล่าว

6. ผู้เสียหายมี 2 ประเภท

6.1 ผู้เสียหายมี 2 ประเภท คือ

6.1.1 ผู้เสียหายที่แท้จริง

6.1.2 ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย

6.2 สิทธิของผู้เสียหาย หรือผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย

6.2.1 ร้องทุกข์

6.2.2 เป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา

6.2.3 เป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

6.2.4 ถอนฟ้องคดีอาญา หรือคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา

6.2.5 ยอมความในคดีความผิดส่วนตัว

7. ผู้ต้องหา

ผู้ต้องหา หมายถึง บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่า ได้กระทำความผิด แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล
สิทธิผู้ต้องหา มีดังนี้

1. มีสิทธิพบและปรึกษาผู้ที่จะเป็นทนายสองต่อสอง
2. ผู้ต้องหาที่ถูกควบคุม หรือขังมีสิทธิได้รับการเยี่ยม
3. ผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมหรือขัง มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาล
4. สิทธิที่ได้รับการเตือนก่อนให้ถ้อยคำในชั้นสอบสวน
5. สิทธิที่จะให้การแก้คดีโดยอิสระ
6. สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำใด ๆ ในชั้นสอบสวน
7. สิทธิที่จะได้รับทราบผลการสอบสวนถึงความเป็นมาแห่งชีวิต
8. สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าไม่มีความผิด
9. สิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างการสอบสวนฯ

8. ผู้ต้องหาบางประเภทมีสิทธิพิเศษ มีแนวทางปฏิบัติเป็นการเฉพาะ

- 8.1 ผู้ต้องหาที่เป็นเด็ก และเยาวชน
- 8.2 ผู้ต้องหาที่เป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา
- 8.3 ผู้ต้องหาที่เป็นสมาชิกรัฐสภา
- 8.4 ผู้ต้องหาเป็นทหาร หรืออาสาสมัครทหารพราน
- 8.5 ผู้ต้องหาวิกลจริต
- 8.6 ผู้ต้องหาที่เป็นข้าราชการ
- 8.7 ผู้ต้องหาที่มีเอกสิทธิ์ทางการทูต

9. พนักงานสอบสวน หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน

9.1 เขตอำนาจของพนักงานสอบสวน หมายถึง เขตเขตท้องที่ที่พนักงานสอบสวน
รับราชการอยู่ และอำนาจที่สอบสวนตามที่ ป.วิอาญา ม.18 –20 กำหนดไว้

9.2 พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ คือ พนักงานสอบสวนที่มีหน้าที่รับผิดชอบ
ในการรวบรวมหลักฐานชั้นสุดท้ายเข้าสำนวนการสอบสวน

9.3 อำนาจโดยเฉพาะในการรวบรวมหลักฐานของพนักงานสอบสวน

9.3.1 มีอำนาจตรวจตัวผู้ต้องหาโดยไม่จำเป็นต้องขอความยินยอมก่อน

9.3.2 มีอำนาจตรวจสิ่งของ หรือที่ทางอันสามารถใช้เป็นพยานหลักฐาน

9.3.3 มีอำนาจพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้าผู้ต้องหา

9.3.4 มีอำนาจค้นสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิดแต่ต้องมีประโยชน์ต่อการรวบรวมหลักฐาน

9.3.5 มีอำนาจยึดสิ่งของดังกล่าวข้างต้นไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

9.3.6 ออกหมายเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ

9.3.7 อำนาจในการสั่งให้พยานสาบาน หรือปฏิญาณตนก่อนให้ถ้อยคำ

9.3.8 อำนาจสอบสวนถึงความเป็นมาแห่งชีวิต

บทที่ 2

การซักถาม และบันทึกปากคำ

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5
ถนนมหิดล อ.เมือง จ.เชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50000

1. หลักทั่วไปในการซักถาม

1.1 การเตรียมตัวซักถาม

- 1.1.1 ไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ
- 1.1.2 ศึกษาการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ
- 1.1.3 กำหนดสถานที่ในการซักถาม
- 1.1.4 กำหนดเวลาในการซักถาม
- 1.1.5 กำหนดบรรยากาศในการซักถาม

1.2 ต้องตั้งรูปคดี และกำหนดประเด็นในการสอบสวน

“รูปคดี” หมายความว่าเรื่องนั้นควรเป็นความผิดฐานใด

“ประเด็น” คือ ข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งคำฟ้องหรือคำให้การต่อผู้คดี

1.3 รายละเอียดที่ต้องสอบสวน

- 1.3.1 การกระทำที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำผิด
- 1.3.2 ข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับเวลาที่กระทำผิด
- 1.3.3 ข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุ
- 1.3.4 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด
- 1.3.5 สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด

1.4 ข้อห้ามในการซักถามปากคำ

1.4.1 ข้อห้ามตามกฎหมาย

- ห้ามมิให้พนักงานสอบสวน ตักเตือน พูดให้ท้อใจ หรือใช้กลอุบาย
- ห้ามจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง ชูเชิญ เพื่อชักจูงให้เขาให้การในเรื่องที่ต้องหา

1.4.2 ข้อห้ามเพราะผิดหลักในการซักถาม

- อย่าลวงพยาน
- อย่าตั้งคำถามที่ไม่ชัดเจนเข้าใจยาก
- อย่าพูดขัดจังหวะในขณะที่พยานกำลังเล่าเรื่อง
- อย่าใช้ถ้อยคำเชิงแสดงข้อสงสัย หรือคาดคะเนพยาน
- อย่าถามนำ
- อย่าแสดงกริยารุนแรงขณะซักถามพยาน
- อย่าแสดงกริยาไม่สุภาพ

2. การซักถาม และบันทึกคำให้การผู้ต้องหา

2.1 การซักถามเบื้องต้น

2.1.1 ไม่ต้องให้ผู้ต้องหาสาบานหรือปฏิญาณตนก่อนให้การ

2.1.2 คำถามเพื่อแสดงตัว คือ คำถามตามแบบพิมพ์คำให้การผู้ต้องหา

2.1.3 สอบถามว่าผู้ต้องหาว่าเต็มใจให้การหรือไม่

2.2 การแจ้งข้อหา คือ แจ้งว่าผู้ต้องหากระทำผิดฐานใด การแจ้งข้อหา นั้น จะกระทำโดยเพิ่มข้อหาที่มีโทษหนักเกินกว่าโทษสำหรับการกระทำของผู้กล่าวหาไม่ได้

2.3 ควรแจ้งข้อหาให้ครบทุกบททุกกระทงความผิด เพื่อจะได้ไม่มีปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องของพนักงานอัยการในชั้นพิจารณาของศาล

3. การซักถาม และบันทึกคำให้การผู้ร้องทุกข์หรือ กล่าวโทษ

“ผู้ร้องทุกข์” หมายถึง ผู้เสียหายซึ่งอาจเป็นตัวผู้เสียหายโดยตรง

“ผู้กล่าวโทษ” หมายถึง บุคคลอื่นที่มีใช้ผู้เสียหายหรือเป็นการกล่าวโทษในความผิดต่อแผ่นดิน

หัวข้อที่จะต้องซักถามผู้ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

1. วัน เดือน ปี กับสถานที่เกิดเหตุ
2. มีอาการ และกริยาของผู้กล่าวหา และผู้กระทำนั้นอย่างไร
3. ใครเป็นผู้กระทำ
4. เหตุที่รู้จักและจำได้
5. ทรัพย์สินที่ต้องเสียหายนั้นอะไรบ้าง รวมราคาเท่าใด
6. ถ้าผู้ต้องหา มีบาดเจ็บจะต้องสอบสวนว่าถูกทำร้ายด้วยอาวุธใด มีบาดแผลมากน้อยเท่าใด
7. ได้มีใครรู้เห็นในเมื่อเวลา มีเหตุนั้นบ้าง
8. ถ้าผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บอาจถึงตายได้

บทที่ 3

การออกกฎหมายจับ การควบคุมและขัง
การปล่อยตัวชั่วคราว

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5

ถนนมหิดล อ.เมือง จ.เชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50000

1. การออกหมายจับ

- 1.1 กรณีที่พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ออกหมายจับได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบก่อน
 - 1.1.1 คดีความผิดลหุโทษ
 - 1.1.2 คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก
 - 1.1.3 คดีที่โทษปรับสถานเดียวไม่เกินสองพันบาท
 - 1.1.4 เมื่อผู้ต้องหาไม่มาตามหมายเรียก โดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควร หรือได้หนีไป
 - 1.1.5 เมื่อผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวชั่วคราวไม่สามารถทำประกันให้จำนวนเงิน หรือหลักประกันสูงกว่าเดิม
 - 1.1.6 การขอหมายจับผู้ต้องหาไปฟ้องตามคำสั่ง พนักงานอัยการ ตาม ป. วิชาญา
- 1.2 การดำเนินการเพื่อขอความเห็นในการออกหมายจับ
 - 1.2.1 เจ้าพนักงานต้องรวบรวมพยานหลักฐานให้เพียงพอที่เชื่อได้ว่าผู้ต้องหากระทำผิด
 - 1.2.2 ทำบันทึกให้พนักงานสอบสวนลงชื่อขอความเห็นชอบจากผู้มีอำนาจตามข้อบังคับฯ
- 1.3 ผู้มีอำนาจให้ความเห็นชอบ
 - 1.3.1 กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือผู้รับมอบหมาย
 - 1.3.2 จังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพฯ ได้แก่ ผู้ว่าราชการ แห่งท้องที่ที่ความผิดเกิด หรือผู้ได้รับมอบหมาย

2. การควบคุมผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวน

- 2.1 การควบคุมนั้น ป.วิ.อาญา มาตรา 2(21)
- 2.2 ผู้มีอำนาจควบคุม
- 2.3 ห้ามมิให้ใช้วิธีควบคุมเกินกว่าที่จะเป็น
- 2.4 ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็น
- 2.5 ห้ามควบคุมผู้ต้องหาไว้เกินระยะเวลาที่กำหนดในกฎหมาย
- 2.6 สิทธิของผู้ถูกควบคุม
- 2.7 การนับระยะเวลาควบคุม

3. การขังผู้ต้องหาระหว่างสอบสวน

3.1 ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 2 (22) การขัง

3.2 ศาลมีอำนาจออกหมายขังโดยพลการ หรือโดยมีผู้ร้องขอก็ได้

3.3 การขังมี 3 ระยะ คือ

3.3.1 การขังระหว่างสอบสวน

3.3.2 การขังระหว่างไต่สวนมูลฟ้อง

3.3.3 การขังในระหว่างพิจารณา

4. การตัดฟ้อง-ฝากขังคดีศาลแขวง

- 4.1 ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาคดี และทำการไต่สวนหรือออกคำสั่งใด ๆ ในคดี
- 4.2 ศาลแขวงจะต้องดำเนินการพิจารณาโดยเร็ว
- 4.3 การตัดฟ้อง คือ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลแขวงหรือศาลที่ใช้อำนาจศาลแขวงเพื่อขออนุญาตเปลี่ยนแปลงการฟ้องคดีอาญาไปสักกระยะหนึ่ง
- 4.4 การฝากขัง

5. คดีศาลเยาวชน และครอบครัว

- 5.1 พนักงานสอบสวนจะต้องสอบปากคำเด็ก หรือเยาวชนให้เสร็จภายใน 24 ชั่วโมง
- 5.2 พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบต้องส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ เพื่อยื่นฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวให้ทันภายในกำหนด 30 วัน
- 5.3 หากเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องเด็ก และเยาวชนต่อศาลได้ ภายใน 30 วัน ให้ยื่นคำร้องต่อศาล
 - 5.3.1 กรณีความผิดมีอัตราโทษสูงให้จำคุกเกินกว่า 6 เดือนแต่ไม่เกิน 5 ปี จะมีโทษปรับหรือไม่ก็ตามขอผิดฟ้องต่อไปครั้งละไม่เกิน 15 วัน ไม่เกิน 2 ครั้ง
 - 5.3.2 กรณีความผิดอาญามีโทษสูงจำคุกเกิน 5 ปี จะมีโทษปรับหรือไม่ก็ตาม เมื่อศาลสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้องครบ 2 ครั้งแล้วหากจำเป็นต้องผิดฟ้องให้แสดงถึงเหตุจำเป็น ศาลมีอำนาจให้ผิดฟ้องได้ครั้งละไม่เกิน 15 วัน อีกไม่เกิน 2 ครั้ง

6. ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการปล่อยตัวชั่วคราวชั้นสอบสวน

6.1 การปล่อยชั่วคราวมี 3 ประการ คือ

6.1.1 ปล่อยโดยไม่มีประกัน

6.1.2 ปล่อยโดยมีประกัน

6.1.3 ปล่อยโดยมีประกัน และหลักประกัน

6.2 หลักประกัน

6.2.1 หลักประกันที่กฎหมายระบุ 3 อย่างคือ เงินสด , หลักทรัพย์ , บุคคลอื่นมาเป็นประกันโดยแสดงหลักทรัพย์

6.2.2 หลักทรัพย์ที่ใช้เป็นหลักประกัน คือ โฉนดที่ดิน , น.ส. 3 ก. , พันธบัตรรัฐบาล, สลากออมสิน และสมุดเงินฝาก, ใบรับเงินฝากประจำ , ตัวแลกเงินที่ธนาคารเป็นผู้จ่าย, ตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารออก , เช็คธนาคาร , หนังสือรับรองธนาคาร

บทที่ 4

การขั้นสูตรพลิกศพ

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5

ถนนมหิดล อ.เมือง จ.เชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50000

1 การชันสูตรพลิกศพ

คือ การตรวจร่างการผู้ตาย โดยเจ้าพนักงาน แพทย์ผู้มีอำนาจเพื่อทราบเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย รวมทั้งทราบว่าผู้ตายคือใคร

2. กรณีซึ่งต้องมีการชันสูตรพลิกศพ

- การตายโดยผิดธรรมชาติ ได้แก่ ช้ำตัวตาย ถูกผู้อื่นฆ่า หรือตายโดยมิปรากฏเหตุ
- บุคคลเจ็บป่วยตายตามธรรมชาติ ย่อมไม่ต้องชันสูตรพลิกศพ

3. ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพ

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5

ถนนมหิดล อ.เมือง จ.เชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50000

4. วิธีการชั้นสูตรพลิกศพ

- 4.1 ตรวจสอบเพื่อทราบสาเหตุแห่งการตาย
- 4.2 เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบกับบัญชีต้องโทษ หรือหลบหนีของกรมราชทัณฑ์
- 4.3 บันทึกรายละเอียดแห่งการชั้นสูตร แสดงถึงสภาพของศพ
- 4.4 กรณีพนักงานสอบสวนเป็นผู้ชั้นสูตรและความตายมีผลแห่งการกระทำผิดอาญาให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุด้วย
- 4.5 บันทึกการสอบสวนประกอบการชั้นสูตรพลิกศพ เพื่อทราบว่าผู้ตายคือใคร
- 4.6 เมื่อชั้นสูตรพลิกศพแล้ว ผู้ชั้นสูตรต้องทำความเป็นเป็นหนังสือ
 - เหตุแห่งการตาย
 - พฤติการณ์ที่ตาย
 - ผู้ตายคือใคร
 - ตายที่ไหน
 - ถ้าโยโดยคนร้ายทำ ให้ระบุชื่อผู้ทำร้าย

5. การส่งสำนวนการชั้นสูตรพลิกศพ

- 5.1 ในกรณีความตายไม่เป็นผลจากการกระทำผิดอาญาให้ส่งสำนวนไปยังอัยการและอัยการดำเนินการตาม ม. 156 คือส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด
- 5.2 ในกรณีความตายเป็นผลจากการกระทำผิดอาญาให้นำสำนวนประกอบหลักฐานส่วนหนึ่งแห่งสำนวนการสอบสวนความผิดอาญา ฐานทำให้คนตาย
- 5.3 ในกรณีความตายเกิดขึ้น ในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน

บทที่ 5

วิสามันัญญาตการกรม

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5

ถนนพหลโยธิน อ.เมือง จ.เชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50000

1. วิสามัญฆาตกรรม

- 1.1 ความหมายของวิสามัญ คือ คดีฆาตกรรมซึ่งผู้ตายถูกเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ฆ่าตาย หรือตายระหว่างอยู่ในความควบคุมเจ้าพนักงาน
- 1.2 กรณีการเกิดขึ้นโดยการกระทำเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ คำว่า “เจ้าพนักงาน” หมายถึง บุคคลซึ่งทางราชการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ของราชการ คำว่า “ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้ทำให้ตายหรือควบคุม เป็นผู้อ้าง โดยรายงานเป็น บันทึก คำแจ้งความ คำให้การ
- 1.3 กรณีตายในระหว่างอยู่ในควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ คำว่า “ควบคุม” หมายถึง การควบคุมตามความหมายธรรมดา ไม่จำกัดเฉพาะการ คือ รวมถึง การกักขัง การขังและการจำคุกด้วย

2. ส่วนงานคดีวิสามัญฆาตกรรม

2.1 การชันสูตรพลิกศพ

2.1.1 ให้พนักงานอัยการและฝ่ายปกครองหรือเทียบเท่าเป็นผู้ชันสูตรพลิกศพร่วม

2.1.2 การชันสูตรคดีวิสามัญฆาตกรรมที่เจ้าพนักงานทำให้ตายต้องดำเนินการดังนี้

- พิมพ์ลายนิ้วมือโดยเร็วที่สุด
- ส่งลายพิมพ์นิ้วมือไปตรวจสอบกับวิทยาการจังหวัด หรือวิทยาการเขต
- ถ้าผู้ตายเคยต้องโทษ ให้แจ้งกองทะเบียนประวัติ
- รายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบโดยด่วน

2.2 การไต่สวนการตาย

2.2.1 เพื่อพนักงานสอบสวนรวบรวมสำนวนชันสูตรพลิกศพเสนออัยการ และมีคำสั่งแสดงถึงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย อัยการต้องดำเนินการภายใน 30 วัน

2.2.2 การไต่สวนให้ศาลปิดประกาศแจ้งกำหนดวันที่ทำการไต่สวนไว้ที่ศาล

2.3 การดำเนินการของพนักงานสอบสวน เมื่อรับสำนวนชันสูตรพลิกศพและสำนวนไต่สวนของศาลแล้ว

2.3.1 ในกรณีที่ความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา

2.3.2 ในกรณีที่ความตายเป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา

บทที่ 6

การเปรียบเทียบคดีอาญา

1. การเปรียบเทียบคดีอาญาในหน้าที่พนักงานสอบสวน ฝ่ายตำรวจ

1.1 ความผิดที่อาจเปรียบเทียบได้นั้น ได้แก่

1.1.1 ความผิดที่เป็นลหุโทษ

1.1.2 ในคดีซึ่งเปรียบเทียบได้ตามกฎหมายอื่น

1.2 ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามกฎหมายอื่น

1.2.1 พนักงานสอบสวนผู้สอบสวนคดีนั้น

1.2.2 นายตำรวจในกรุงเทพฯ ตั้งแต่ชั้นสารวัตรขึ้นไป หรือผู้ทำการแทน

1.2.3 พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น เช่น อธิบดี

2. หลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบคดีอาญา

2.1 ต้องเป็นความผิดที่อาจเปรียบเทียบได้

2.1.1 กระทำความผิดเดียวผิดกฎหมายหลายบท ซึ่งต้องลงโทษ
บทหนักตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90

2.1.2 เด็กอายุไม่เกิน 14 ปี กระทำผิดจะเป็นความผิดที่อาจเปรียบเทียบได้
ก็จะเปรียบเทียบไม่ได้เพราะการเปรียบเทียบปรับเด็กซึ่งเป็นผู้ต้องหา
ซึ่งกฎหมายห้ามมิให้ลงโทษ

2.1.3 ทหารกระทำผิดคดีอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบได้
ไม่ว่าจะเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร หรือพลเรือนก็ตาม

2.2 ผู้เปรียบเทียบต้องมีอำนาจเปรียบเทียบคดีนั้นได้ตามกฎหมาย

2.3 การเปรียบเทียบนั้นถูกต้องตาม ป. วิ. อาญา มาตรา 38

3. วิธีเปรียบเทียบคดีอาญา

- 3.1 ในความผิดลหุโทษที่มีโทษจำคุกอยู่ด้วย จะเปรียบเทียบได้ต่อเมื่อพนักงานสอบสวน
ในคดีนั้น เห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรต้องได้รับโทษถึงจำคุก จึงเปรียบเทียบปรับแทน
- 3.2 ผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบ
- 3.3 ผู้เสียหายยินยอมให้เปรียบเทียบ
- 3.4 กำหนดค่าปรับ ซึ่งผู้ต้องหาจะพึงชำระ
- 3.5 คดีมีค่าตอบแทน
- 3.6 คดีมีเงินสินบน หรือเงินรางวัลนำจับ
- 3.7 คดีมีขงกลาง
- 3.8 การบันทึกการเปรียบเทียบคดีอาญา
- 3.9 การส่งบันทึกเปรียบเทียบให้พนักงานอัยการ
- 3.10 การจัดการเกี่ยวกับเงินค่าปรับ

บทที่ 7

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการจับ
และการคืน

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5
ถนนมหิดล อ.เมือง จ.เชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50000

1. การจับ หรือการจับกุม

คือ การที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ ใช้อำนาจจับบุคคลผู้กระทำความผิด หรือสงสัยว่ากระทำความผิดในทางอาญา หรือจับตามหมายจับ เพื่อนำตัวผู้ถูกจับไปจัดการตามกฎหมาย หรือเพียงแจ้งแก่ผู้ถูกจับว่าเข้าต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ พร้อมด้วยผู้จับ ก็อยู่ใน การจับเช่นกัน

2. หมายจับ

- 2.1 พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจจะจับบุคคลใด โดยไม่มีหมายจับไม่ได้เว้นแต่เป็นกรณีที่
ไม่ได้เว้นแต่เป็นกรณีที่บัญญัติไว้ใน ป. วิ. อาญา มาตรา 78
- 2.2 ศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ มีอำนาจออกหมายจับโดยพลการหรือ
โดยมีผู้ร้องขอ
- 2.3 หมายจับนั้น โดยปกติหมายถึง
 - 2.3.1 ต้นฉบับหมายจับ
 - 2.3.2 สำเนาหมายจับอันได้รับรองว่าถูกต้อง
 - 2.3.3 คำบอกเล่าทางโทรเลขว่า ได้ออกหมายจับแล้ว
- 2.4 ข้อยกเว้นที่จับได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ
 - 2.4.1 เมื่อมีบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า
 - 2.4.2 เมื่อพบบุคคลนั้นพยายามกระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรว่าผู้นั้นจะกระทำความผิด
 - 2.4.3 เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้นั้นได้กระทำความผิดมาแล้วและหลบหนี
 - 2.4.4 เมื่อมีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่า บุคคลนั้นกระทำความผิดและได้ร้องทุกข์ตามระเบียบแล้ว

3. การจับ

3.1 ผู้มีอำนาจจับกุม

3.1.1 พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ

- พนักงานฝ่ายปกครอง หมายถึง พนักงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองท้องถิ่น
- พนักงานตำรวจ มีอำนาจจับกุมได้ทั่วราชอาณาจักร
- พนักงานเจ้าหน้าที่อื่น ซึ่งกฎหมายกำหนดว่า เมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุม ปรากฏประมาทผู้กระทำผิดกฎหมาย

3.1.2 ราษฎร โดยปกติแล้วจะจับผู้อื่นไม่ได้ เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

- เมื่อเจ้าพนักงานจัดการตามหมายจับได้ร้องขอให้ช่วยจับ
- เมื่อเป็นความผิดซึ่งหน้า ตาม ป. วิ อาญา มาตรา 80 และความผิดนั้นได้ระบุไว้ในบัญชีท้าย ป. วิ. อาญา

4. วิธีจับ

- 4.1 ผู้จับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่า เขาต้องถูกจับ
 - 4.1.1 การแจ้งดังกล่าวหมายถึง การแจ้งว่าต้องถูกจับมิใช่แจ้งข้อหาตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 134
 - 4.1.2 การแจ้งจะต้องแจ้งให้เป็นกิจลักษณะ
 - 4.1.3 การจับผู้กระทำผิดซึ่งหน้าและผู้ถูกจับต่อสู้อัตโนมัติ ไม่จำเป็นต้องแจ้งก็ได้
- 4.2 ผู้จับต้องส่งผู้ถูกจับไปที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจพร้อมด้วยผู้จับ
- 4.3 วิธีตอบโต้การขัดขวางการจับกุม และวิธีป้องกันการหลบหนีการจับกุม
- 4.4 ต้องเอาผู้ถูกจับไปยังที่ทำการพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยทันที
- 4.5 ในกรณีที่จำเป็น เจ้าพนักงานหรือราษฎรที่ทำการจับจะพยายามผู้ถูกจับก่อนนำตัวส่งไปยังที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจก็ได้
- 4.6 เจ้าพนักงานผู้จับมีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหาที่ถูกจับหรือยึดสิ่งของต่าง ๆ ที่ใช้เป็นหลักฐานได้
- 4.7 วิธีควบคุมผู้ถูกจับ คือ ห้ามใช้วิธีควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้เขาหนีเท่านั้น
 - 4.7.1 ห้ามมิให้ใช้วิธีควบคุมผู้ถูกจับเกินเวลา
 - 4.7.2 คำว่า “ควบคุม” มีความตาย ป.วิ.อาญา มาตรา 2(21) เพื่อป้องกันมิให้หลบหนีการจับกุม
 - 4.7.3 กฎหมายห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้หนีเท่านั้น
- 4.8 การบันทึกการจับกุม
 - 4.8.1 การจับกฎหมายไม่ได้บัญญัติว่าต้องทำบันทึกการจับกุมไว้ด้วย
 - 4.8.2 ในการจับกุมไม่ต้องแจ้งข้อหาให้ผู้ถูกจับทราบ ให้แจ้งเพียงแต่ว่า เขาต้องถูกจับเท่านั้น

5. การค้น

5.1 การค้น คือ มาตรการบังคับในการดำเนินคดีอาญาที่เจ้าหน้าที่พนักงานของรัฐเท่านั้น มีอำนาจดำเนินการได้ เพื่อจับกุมผู้ต้องหา หรือเพื่อพบสิ่งของที่สมารถใช้เป็นพยานเอกสาร เป็นของกลางหรือเป็นพยานวัตถุ

5.2 วัตถุประสงค์ในการค้น

5.2.1 เพื่อหาพยานหลักฐาน

5.2.2 ยึดของกลาง

5.2.3 จับกุมบุคคลตามหมายจับ

5.2.4 ช่วยบุคคลถูกหน่วยเหนี่ยวกับขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

5.2.5 ยึดสิ่งตามคำพิพากษา หรือตามคำสั่งศาล

5.3 ผู้มีอำนาจค้น

5.3.1 พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ

5.3.2 พนักงานสอบสวน

5.4 การค้นในรโหฐานต้องมีหมายค้น ซึ่งออกโดยศาลเท่านั้น เว้นแต่ในกรณีที่ระบุไว้ใน ป. วิ. อาญา มาตรา 92 คือ

5.4.1 เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยจากข้างในที่รโหฐาน

5.4.2 เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้า

5.4.3 เมื่อบุคคลกระทำผิดซึ่งหน้า ขณะถูกไล่จับหนีเข้าไป หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าชุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐาน

5.5 การค้นตัวบุคคล

5.5.1 การค้นตัวบุคคล 3 กรณีคือ การค้นในที่สาธารณะสถาน การค้นในที่รโหฐาน การค้นบุคคลซึ่งเป็นผู้ถูกจับ

5.5.2 การค้นบุคคลในที่สาธารณะสถาน จะกระทำได้เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น

5.5.3 การค้นบุคคลซึ่งเป็นผู้ถูกจับ

บทที่ 8

แนวทางในการสอบสวนความผิดบางประเภท

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5

ถนนมหิดล อ.เมือง จ.เชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50000

1. ความผิดอันยอมความได้

- 1.1 ความผิดอันยอมความได้ คือ ความผิดซึ่งกฎหมายบัญญัติให้ยอมความกันได้ ต่างกับความผิดประเภทหนึ่ง ที่กฎหมายไม่ให้ยอมความที่เรียกว่า ความผิดอาญาแผ่นดิน
- 1.2 ข้อพิจารณาว่าความผิดอย่างใดเป็นความผิดอันยอมความได้
 - 1.2.1 ต้องพิจารณาในกฎหมายสารบัญญัติว่าความผิดนั้นเป็นความผิดยอมความได้หรือไม่
 - 1.2.2 ต้องพิจารณาองค์ประกอบความผิด
- 1.3 ลักษณะสำคัญของความผิดอันยอมความได้ คือ จะต้องร้องทุกข์ตามระเบียบพนักงานสอบสวน ถ้าไม่มีการร้องทุกข์หรือการร้องนั้นไม่ถูกต้อง การสอบนั้นไม่ถูกต้อง พนักงานอัยการย่อยไม่มีอำนาจฟ้อง
- 1.4 ข้อพิจารณาในการรับคำร้องทุกข์
 - 1.4.1 พิจารณาว่าเป็นความผิดยอมความได้ หรือความผิดอาญาแผ่นดิน
 - 1.4.2 พิจารณาว่าผู้ร้องทุกข์เป็นผู้เสียหายตามกฎหมายหรือไม่ ถ้ามิใช่ผู้เสียหายยอมไม่มีอำนาจร้องทุกข์
 - 1.4.3 พิจารณาว่าผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ภายในอายุความหรือไม่
- 1.5 การบันทึกมอบคดี
 - 1.5.1 ป.วิ.อาญา มิได้กำหนดว่าในคดีความผิดยอมความได้ นอกจากมีการร้องทุกข์ทำบันทึกมอบคดีไว้ด้วยแต่อย่างใด
 - 1.5.2 บันทึกมอบคดี มีลักษณะเป็น “บันทึก” จึงต้องทำให้ถูกต้องตามกฎหมายกำหนด
 - 1.5.3 บันทึกมอบคดีความมีข้อความ

บทที่ 9

การรวบรวมสำนวนการสอบสวน
และทำความเข้าใจ

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5

ถนนพหลโยธิน อ.เมือง จ.เชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50000

1. ส่วนวนการสอบสวน

1.1 สาระสำคัญขงส่วนวนการสอบสวน

1.2 รายละเอียดขงส่วนวนการสอบสวน

1.3 การรวบรวมส่วนวนการสอบสวน

1.4 การรวบรวมบันทึกการสอบสวน และเอกสารเข้าส่วนวน ถ้ามี

กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5

ถนนมหิดล อ.เมือง จ.เชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50000

2. การทำความเข้าใจในสำนวนการสอบสวน

2.1. ความเห็นควรสั่งฟ้อง

2.2 ความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง

2.3 คดีที่งดการสอบสวน

2.3.1 คดีอาญาทั่วไปต้องสืบสวนติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 เดือน

2.3.2 คดีอุกฉกรรจ์ ต้องสืบสวนติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี

2.4 ผู้มีอำนาจทำความเข้าใจในคดี

2.4.1 คดีที่มีความเห็นควรสั่งฟ้อง

2.4.2 คดีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง

2.5 อำนาจการทำความเข้าใจในคดีของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรที่มีศาลตั้งอยู่

